

K ó d s z á m :

Državni izpitni center

M 0 4 2 1 3 1 1 2

ŐSZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV MINT ANYANYELV

2. FELADATLAP

NEM MŰVÉSZI SZÖVEG ELEMZÉSE

2004. augusztus 27-én / 90 perc

Engedélyezett segédeszközök: az érettségiző diák töltőtollat vagy golyóstollat hoz magával; kap két (2) értékelőlapot és a mellékelt szöveget.

ÉRETTSÉGI VIZSGA

UTASÍTÁSOK

Figyelmesen olvassa el az alábbi utasításokat! Semmit se hagyjon ki!

Ne lapozzon a felügyelő tanár engedélyezése nélkül!

Kódszámát ragassza vagy írja be az erre kijelölt helyre!

Figyelmesen olvassa el a mellékelt szöveget! Azt munkája megkönnyítése érdekében ki is tépheti.

Ez a feladatlap 36 feladatból áll. A válaszokat az erre kijelölt helyre írja! Az olvashatatlan válaszokat 0 ponttal értékeljük.

Töltőtollal vagy golyóstollal írjon!

Eredményes munkát kívánunk!

A feladatlap 12 oldalas.

MELLÉKLET

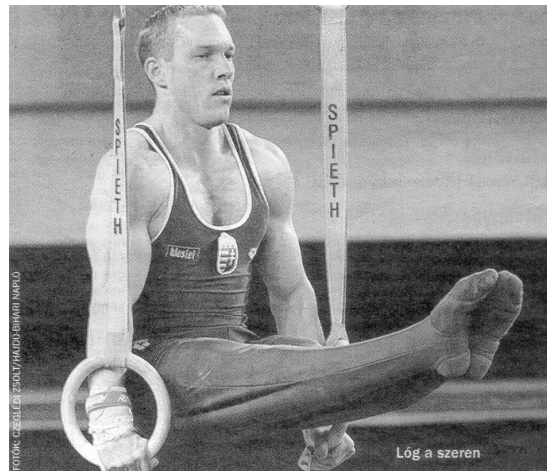
Novemberi Szilveszter

1. Még a 3. szerenkénti tornász-világbajnokságnak otthont adó, rekordgyorsasággal felépült debreceni Főnix-csarnok alapjait sem rakták le, amikor már tudni lehetett, hogy ez a novemberi négy nap Csollány Szilveszterről szól majd.

2. Az utóbbi esztendő kimagaslóan legjobb magyar tornásza Sydneyben gyűrűn szerzett olimpiai aranyérme óta – méltán – szerzett magának népes rajongótábor, s a vb érdeklődési görbéje is Csollány fellépéseikor tetőzött. Először szombatra (mint tudjuk, ez volt a gyűrűfinálé napja) fogytak el a jegyek, s a „Gyűrűk Urának” pénteki középdöntőjére telt meg először a lelátó. A derék Szilveszter igyekezett megfelelni az elvárásoknak, bár ne feledjük, mekkora teher szakadt a nyakába. Egy sportoló életében ritka a hazai világtornán, s itt nyerni vissza nem térő alkalom. Az ország pedig természetesen veszi, hogy Csollány felkap a szerre, és nyer. Senki nem foglalkozik a zseniális bolgár Jovcsevvel, a japán Tomitával vagy a két olasszal, Morandival és Copplinóval. Persze talált más kedvenceket is a publikum, hiszen az FTC-s Gál Róbertnek eleinte leginkább csak klubtársai szurkoltak, ám a szimpatikus fiatalember hamar meghódította a lelátó többi részét. Amikor elképesztő produkciójával ötödik helyen bejutott az ugrás (vasárnapi) döntőjébe, már ötezer ember tombolt.

3. Amikor Csollány – a szer döntősei közül másodikként – elkezdte gyakorlatát, olyan volt a csarnokban a hangulat, mint egy futballmeccsen. Amikor pedig végzett, szinte

felrobbant a Főnix-csarnok. A pontszám – 9,725 – jobb volt, mint saját középdöntőbeli produkciója, és ami a legfontosabb, jobb, mint a nagy rivális, Jovcsev pénteki eredménye (9.700). De a bolgár még hátra volt. Hatodikként következett, s szintén remekelt. Hatezer ember nézte lélegzet-visszafojtva a kis eredményjelzőt, s amint megjelent a négy csodálatos szám – 9,675 –, már mindenki tudta, Csollány Szilveszter világbajnok. Persze, hogy mindez hivatalossá váljon, még meg kellett várni a hátralevő két versenyzőt, akik nem jelentettek veszélyt Sydney olimpiai bajnokára.

4. Így Csollány megcselekedte, amit csak a legnagyobbak: hazaként ért célba! S ez adott esetben sokkal bonyolultabb dolog, mint mondjuk 25 ezer kilométerrel arrébb!

5.

ARANYOS MONDATOK

CSOLLÁNY SZILVESZTER, a gyűrű világbajnoka: – Amikor Sydneyben nyertem, az járt a fejemben, hogy előbb lettem olimpiai, mint világbajnok. Azóta a debreceni a második vb, és most végre minden összejött. Úgy érzem, jó, erős gyakorlatot mutattam be, de a bírókban akkor tudatosodhatott, hogy most én vagyok a legjobb, amikor legnagyobb ellenfelem, Jovcsev kicsit hibázott. A mostani siker erőt ad a folytatáshoz, és nyugodtan készülhetek a jövő évi anaheimi vb-re, majd az athéni olimpiára. Köszönöm a szurkolók biztatását, fantasztikus élmény, hogy Magyarországon nyertem életem első, s remélem nem utolsó vb-aranyát.

VERECKEI ISTVÁN, szövetségi kapitány: – Óriási teher nehezedett Csollány vállára, mindenki győzelmet várt tőle. Egyre jobb formában tornázott a vb-n. A selejtezőben még bizonytalan, ideges volt, a középdöntőre feljavult, és most, a döntő napján teljesített a legjobban. Amikor megcsinálta gyakorlatát, már éreztem, hogy legrosszabb esetben holtversenyben lesz első. Mivel Jovcsev hibázott, nem is volt kérdéses, ki nyer.

ÜRES OLDAL

Figyelmesen olvassa el a mellékelt szöveget, majd oldja meg az alábbi feladatokat! Kérjük, ügyeljen a helyesírásra! A H betűvel jelölt feladatokban azt is értékeljük. Eredményes munkát kívánunk!

1. Melyik bekezdés segít megérteni a címet?

(1 pont)

2. Milyen a cím? Húzza alá a legmegfelelőbbet a jobb és a bal oszlopban!

A cím:

Kimondottan jó, mert elvonja az olvasó figyelmét a lényegről.

Közepes, mert szellemes, szokatlan, ebből kifolyólag figyelemfelkeltő.

Rossz, mert nem a témára, hanem a szereplőre utal.

(2 pont)

3. Írja a sportesemény neve mellé a helyszínéül szolgáló város nevét!

a 3. szerenkénti tornász-vb: _____

a legutóbbi nyári olimpia: _____

a 4. szerenkénti tornász-vb: _____

(3 pont)

4. Milyen szoren versenyez Csollány Szilveszter? Karikázza be a megfelelő szó másik jelentésének a betűjelét!

A háttas állat

B ujjon hordható ékszer

C fából készült építőelem

D bútordarab

(1 pont)

5. Írja ki a 2. bekezdésből, hogyan nevezi szellemesen a szerző a sportolót!

Elnevezés: _____

(1 pont)

6. Igaz vagy hamis az állítás? Karikázza be az I-t vagy a H-t!

A magyar versenyző diadala nem érte meglepetésként a sportrajongókat. I H

A közönség hangosan ünnepelte a bajnok jól sikerült gyakorlatát. I H

Csollány a vb-n végig egyformán jó formában volt. I H

(3 pont)

7. Számozással (1-től 5-ig) állítsa sorrendbe a vb eseményeit!

_____ a legnagyobb ellenfél döntős szereplése

_____ Csollány középdöntője

_____ az ugrás döntője

_____ Csollány döntős szereplése

_____ selejtező

(5 pont)

8. Kik ők? Írja a nevüket a vonalra!

Ha nem hibázott volna, holtversenyben első lehetett volna. _____

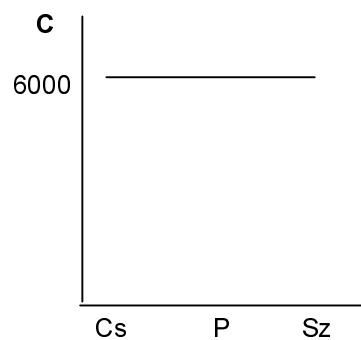
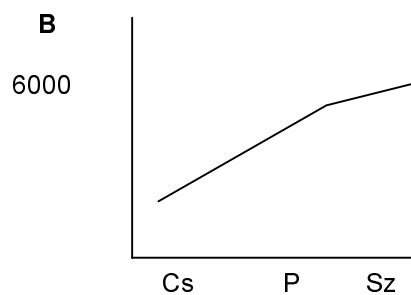
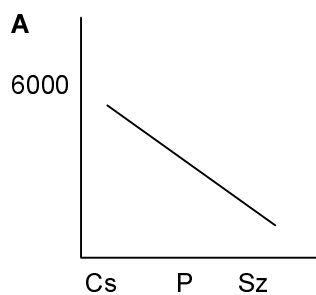
Ugrásban szereplő fiatal magyar versenyző. _____

(2 pont)

9. Miért fontos Csollány számára ez a győzelem? Két dolgot említsen!

(2 pont)

10. Melyik görbe ábrázolja hitelesen a sportesemény látogatottságát? Karikázza be a betűjelét!

(1 pont)

11. Írjon ki a 3. részből 2 sportnyelvi szakszót!

(2 pont)

12. Keresse meg a 2. részben az alábbi szavak ellentétes jelentésű párját!

ellenszenves _____

nem megérdemelten _____

gyakori _____

(3 pont)

13. A *lelátó* szó a 2. bekezdésben kétszer szerepel. Mire utal az első, s mire a második előfordulás?

első előfordulás: _____

második előfordulás: _____

(2 pont)

14. Készítse el a *bíró* szó szócikkét az Értelmező Kéziszótár számára!

(3 pont)

15. Írja az idegen szavak mellé a magyar megfelelőjüket!

publikum _____

finálé _____

rivális _____

(3 pont)

16. Keresse meg az 5. részben az alábbi kifejezéseknek megfelelő szó szerkezeteket!

foglalkoztatott a dolog _____

valakivel osztozik az aranyérmén _____

(2 pont)

17. Párosítsa az alábbi szavakhoz a megfelelő jelentéseket! Írja a betűjelet a vonalra!

____ *nyakas* A *bonyolult, körülményes*

____ *nyakatekert* B *nyurga, hórihorgas*

____ *nyakigláb* C *merész, vakmerő*

____ *nyaktörő* D *konok, engedetlen*

(4 pont)

18. Írja a megfelelő betűket a megfelelő vonalra! Minden betűjelet használjon fel!

- A szószerkezet
- B tágabb jelentéskörű
- C lexéma
- D összetett szó

fiatalember _____

fiatal ember _____

(4 pont)

19. Milyen mássalhangzótörvény érvényesül az alábbi szavakban? Írja őket a táblázat megfelelő rovatába!

futballmeccs, hivatalossá, tudta, váljon

zöngésség szerinti részleges hasonulás	
rövidülés	
írásban jelöletlen teljes hasonulás	
írásban jelölt teljes hasonulás	

(4 pont)

20. Írja a vonalra a *legfontosabb* szóalak alapszavát, majd egészítse ki a mondatokat a megfelelő származékaival!

alapszó: _____

Nem szeretem azt az embert, aki mindenütt _____

A téma _____ *nem lehet elégszer hangsúlyozni.*

(3 pont)

21. Lássza el határozott névelővel a következő mozaikszókat, majd írja le, hogyan ejtjük ki őket!

_____ vb; kiejtése: _____

_____ FTC; kiejtése: _____

(2 pont)

22. Egészítse ki az alábbi mondatokat a *robban* ige megfelelő igekötős alakjaival!

Tegnap óriási botrány _____ *az osztályban.*

A dühtől az előbb majdnem _____ *a fejem.*

Az új sikerkönyv _____ *az irodalom élvonalába.*

(3 pont)

23. Írja az 1. rész három igenevét a megfelelő helyre, és határozza meg mondatrész értéküket!

igenev	példa	mondatrész
folyamatos melléknévi	_____	_____
befejezett melléknévi	_____	_____
főnévi	_____	_____

(6 pont)

24. Írja a vonalra, milyen szófajú a *hátra* szó a következő mondatokban!

Az egyik versenyző nagyon hátramaradt a mezőnyben. _____

Ne menj hátra, csak előre! _____

(2 pont)

25. Bontsa elemeire a tanult módon az alábbi szóalakokat! Írja a morfémák fölé a megfelelő betűjelet!
T= szótő, K= képző, J= jel, R= rag

F O L Y T A T Á S H O Z

B E M U T A T T A M

(4 pont)

26. Egészítse ki a táblázat üres rovatait a megfelelő igealakokkal!

	megjelent	
teljesít		
		legyetek

(6 pont)

27. Milyen fajtájúak a következő alárendelő összetett szavak?

eredményjelző _____

aranyérem _____

pontszám _____

(3 pont)

28. Elemezze mondatrészek szerint az alábbi egyszerű mondatot!

Hatezer ember nézte lélegzet-visszafojtva a kis eredményjelzőt.

(6 pont)

29. Készítse el az elemzett mondat ágrajzát!

(3 pont)

30. Alakítsa át az állító mondatot tagadóvá, a tagadót állítóvá!

H

Senki nem foglalkozott a bolgár tornással.

Még meg kellett várni a hátralévő két versenyzőt.

(2 pont)

31. Határozza meg a következő összetett mondatok fajtáját!

Csollány megcselekedte, amiről mások csak álmodnak.

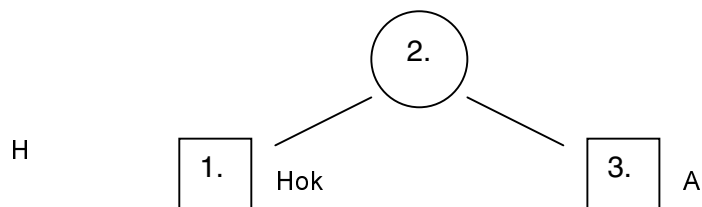
_____ , _____

A bolgár hatodikként következett, s szintén remekelt.

_____ , _____

(4 pont)

32. Írja ki az 5. részből (Vereckei István nyilatkozata) az ábrának megfelelő mondatot!

Mondat: _____

(1 pont)

33. Alakítsa át az 5. részben lévő szó szerinti idézet (Csollány Szilveszter szavai) 3. mondatát tartalmi idézetté!

(4 pont)

34. Indokolja meg az alábbi szavak kötőjeles írását!

Főnix-csarnok: _____

lélegzet-visszafojtva: _____

(2 pont)

35. Magyarázza meg az 5. rész címében szereplő jelző jelentéstartalmát!

(1 pont)

36. Válasszon egyt a következő feladatok közül! Karikázza be a választott feladat betűjelét!

- a) Képzelve el, hogy Ön is ott ült azon a novemberi napon a Főnix-csarnok lelátóján, és végigigzulta a gyűrűfinálét. Készítsen egy kb. 100 szóból álló élménybeszámolót osztálytársai számára a magyar aranyéremről!
- b) Készítsen kb. 100 szóban egy vitaindítót osztályfőnöki órára a *Sportolni is csak mértékkel szabad?!* témában!
